

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 405/2013-19

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 3. septembra 2013 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti B., a. s., H., zastúpenej advokátkou JUDr. M. I. V., pre namietané porušenie jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Bratislava II č. k. 23 Cb/130/2009-571 z 10. mája 2012 a uznesením Krajského súdu v Bratislave č. k. 1 Cob/386/2012-627 z 21. februára 2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti B., a. s., o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 24. júna 2013 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti B., a. s., H. (ďalej len „sťažovateľka“), pre namietané porušenie jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6

ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Okresného súdu Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) č. k. 23 Cb/130/2009-571 z 10. mája 2012 a uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 1 Cob/386/2012-627 z 21. februára 2013 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutia všeobecných súdov“).

Z obsahu sťažnosti a príloh k nej pripojených vyplýva, že okresný súd vo veci vedenej pod sp. zn. 23 Cb/130/2009 na pojednávaní konanom 10. mája 2012 uznesením rozhodol, že v zmysle § 93 ods. 3 druhej vety Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) nepripúšťa vstup sťažovateľky do konania ako vedľajšieho účastníka na strane žalovaného – obchodnej spoločnosti T., a. s., a zároveň rozsudkom určil, že *„zhromaždenie uskutočnené dňa 29. 4. 2009 o 15.00 hod. v rekreačnom stredisku V.– Hotel J., nebolo zasadnutím mimoriadneho valného zhromaždenia spoločnosti T., a. s... a všetky uznesenia prijaté na tomto zhromaždení nie sú uzneseniami mimoriadneho valného zhromaždenia spoločnosti T., a. s...“*. Proti rozsudku okresného súdu č. k. 23 Cb/130/2009-571 z 10. mája 2012 podala sťažovateľka odvolanie, ktoré krajský súd uznesením č. k. 1 Cob/386/2012-627 z 21. februára 2013 odmietol ako podané neoprávnenou osobou podľa § 218 ods. 1 písm. b) OSP.

Sťažovateľka tvrdí, že napadnutými rozhodnutiami všeobecných súdov došlo k porušeniu jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa jej názoru okresný súd *„prekročil svoju právomoc, keď rozhodol o veci, ktorú mu Občiansky súdny poriadok nezveril do jeho rozhodovacej právomoci... Zásadnou chybou okresného súdu... pri odôvodňovaní rozsudku... bolo, že sa vôbec nezaoberal takou dôležitou skutočnosťou ako bol dátum, kedy sa mohol dozvedieť, že generálny prokurátor podal mimoriadne dovolanie s návrhom na odklad vykonateľnosti uznesenia OS Bratislava I sp. zn. 36 CbR/14/2008... Okresný súd... mal vyčkať za právoplatnosťou uznesenia o nepripustení sťažovateľa do konania a až potom mal nariadiť hlavné pojednávanie, na ktorom mohol rozhodnúť.“*. Okrem toho hoci okresný súd v poučení

napadnutého rozhodnutia uviedol, že „*proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné, nakoľko účastníci konania sa tohto práva vzdali do zápisnice po vyhlásení rozsudku (§ 207 ods. 1 OSP)*“, muselo mu byť zrejmé, že „*nemá právoplatne rozhodnuté o tom, či sťažovateľ je alebo nie je účastníkom konania*“. Krajský súd „*síce konštatoval, že v čase, keď súd prvého stupňa vo veci rozhodol napadnutým rozsudkom, nebolo o vedľajšom účastníctve sťažovateľa právoplatne rozhodnuté, avšak nijako sa týmto porušením zákonnosti prvostupňovým súdom nezaoberal. Naopak,... odvolanie sťažovateľa proti rozsudku odmietol, pretože... bolo podané neoprávnenou osobou.*“.

Sťažovateľka v petite žiadala, aby ústavný súd v náleze vyslovil, že rozsudkom okresného súdu č. k. 23 Cb/130/2009-571 z 10. mája 2012 a uznesením krajského súdu č. k. 1 Cob/386/2012-627 z 21. februára 2013 bolo porušené jej základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, aby napadnuté rozhodnutia zrušil a vec im vrátil na ďalšie konanie a aby sťažovateľke priznal náhradu trov právneho zastúpenia v sume 331,13 €.

II.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní

pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Predmetom sťažnosti je námietka porušenia základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom okresného súdu č. k. 23 Cb/130/2009-571 z 10. mája 2012 a uznesením krajského súdu č. k. 1 Cob/386/2012-627 z 21. februára 2013.

Ústavný súd už v minulosti judikoval, že zásadne nie je oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00).

Z konštantnej judikatúry ústavného súdu taktiež vyplýva, že do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov, teda za porušenie týchto základných práv nemožno považovať neúspech (nevyhovenie návrhu) v konaní pred súdom (napr. I. ÚS 8/96, III. ÚS 197/02, III. ÚS 284/08). Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že súd zistí (po vykonaní dôkazov a ich vyhodnotení) skutkový stav a po použití relevantných právnych noriem vo veci rozhodne za predpokladu, že skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné a že neboli prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces. O arbitrárnosti (svojvôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom je možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06). Okrem toho súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03).

1. Preskúmaniu napadnutého rozhodnutia okresného súdu vo vzťahu k sťažovateľom namietanému porušeniu označených práv ústavným súdom bráni princíp subsidiarity vyjadrený v čl. 127 ods. 1 ústavy, z ktorého vyplýva, že každá fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá namieta porušenie svojho základného práva, musí požiadať o ochranu tohto práva ten orgán verejnej moci, ktorý je kompetenčne predsunutý pred uplatnenie právomoci ústavného súdu (podobne II. ÚS 148/02, IV. ÚS 78/04, IV. ÚS 380/04, III. ÚS 5/05). Takýmto súdom bol vo vzťahu k okresnému súdu krajský súd, ktorý o podanom odvolaní sťažovateľky aj rozhodol. V tejto časti ústavný súd sťažnosť

odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie.

2. Porušenie označených práv, resp. neposkytnutie súdnej ochrany krajským súdom, vidí sťažovateľka v tom, že *„síce konštatoval, že v čase, keď súd prvého stupňa vo veci rozhodol napadnutým rozsudkom, nebolo o vedľajšom účastníctve sťažovateľa právoplatne rozhodnuté, avšak nijako sa týmto porušením zákonnosti prvostupňovým súdom nezaoberal“*.

Splnenie procesných podmienok (vytvárajúcich zákonný rámec pre reálne uplatnenie základného práva na súdnu ochranu) skúma súd počas celého konania (III. ÚS 507/2012); uvedené platí aj v prípade odvolacieho konania. Ústavný súd už v minulosti judikoval, že právo na súdnu ochranu nie je absolútne, ale v záujme zaistenia najmä právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha obmedzeniam, resp. podmienkam, akými sú napr. spôsobilosť byť účastníkom konania, povinnosť právneho zastúpenia v niektorých prípadoch, zákonom ustanovené náležitosti návrhu na začatie konania, zákonné lehoty a pod. (napr. III. ÚS 331/04, III. ÚS 153/05).

V relevantnej časti odôvodnenia napadnutého rozhodnutia krajský súd uviedol:

„Zmyslom vedľajšieho účastníctva je pomoc v spore niektorému z účastníkov konania. Pomoc poskytovaná vedľajším účastníkom môže spočívať tiež vtom, že podá v prospech ním podporovaného účastníka odvolanie.

Uvedené platí za predpokladu, ak sa ten, kto vstúpil od konania aj stal vedľajším účastníkom. Z obsahu spisu vyplýva, že spoločnosť B., a. s. podaním zo dňa 04. 07. 2011 oznámila svoj vstup do konania na strane žalobcu. Súd prvého stupňa uznesením zo dňa 10. 05. 2012 (č. l. 569 spisu) vstup tejto spoločnosti do konania ako vedľajšieho účastníka nepripustil a toto rozhodnutie bolo uznesením Krajského súdu v Bratislave zo dňa 11. 01. 2012 č. k. 1 Cob/385/2012-619 potvrdené a nadobudlo právoplatnosť dňom 25. 01. 2013. Z uvedeného teda vyplýva, že v čase, keď súd prvého stupňa vo veci rozhodol napadnutým rozsudkom, nebolo o vedľajšom účastníctve spoločnosti B., a. s. právoplatne rozhodnuté.

Legitimácia vedľajšieho účastníka na podanie odvolania je daná len vtedy, ak sa ním podporovaný účastník odvolania nevzdal alebo ak s odvolaním vedľajšieho účastníka nevyjadril nesúhlas. Ak účastník vyjadril svoju vôľu tým, že sa vzdal odvolania, nemôže ho podať ani vedľajší účastník.

V danej veci, ak podala odvolanie spoločnosť B., a. s., stalo sa tak po tom, ako sa žalovaný vzdal odvolania proti rozsudku súdu prvého stupňa. V čase rozhodovania odvolacieho súdu o odvolaní spoločnosti B., a. s. nebola táto spoločnosť vedľajším účastníkom v konaní.

Z uvedených dôvodov odvolací súd odvolanie spoločnosti B., a. s. odmietol ako podané neoprávnenou osobou podľa ust. § 218 ods. 1, písm. b) O. s. p.“

Ako z uvedeného vyplýva, napadnutým rozhodnutím krajský súd riešil ne/splnenie jednej z procesných podmienok odvolacieho konania, ktorou je podanie odvolania oprávnenou osobou. Ústavný súd konštatuje, že v rámci posúdenia skutkového a právneho stavu krajský súd na základe konkrétnych faktov zrozumiteľne a bez zjavných logických protirečení vysvetlil svoje právne závery, ktoré z ústavnoprávneho hľadiska nemožno považovať za svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené, resp. za také, ktoré by popierali zmysel práva na súdnu ochranu, resp. práva na spravodlivé súdne konanie. Keďže ústavný súd nezistil príčinnú súvislosť medzi napadnutým rozhodnutím krajského súdu a porušením označených práv sťažovateľky, sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. septembra 2013